

Professor *Forchhammer* forelæste derpaa et Mindeskrift over Etatsraad *Reinhardt*.

Johannes Hagemann Reinhardt var født i Aaret 1777 i Rensdalen i Norge, hvor hans Fader var Præst. Her blev han indtil han var 9 Aar, da Faderen blev forflyttet til Vaage i Guldbrandsdalen, hvor han tillige med hans 6 Brødre nød Privatundervisning indtil han i sit 15de Aar 1792 sendtes til Kjöbenhavn for at dimitteres til Universitetet.

Hans Fædrelands store Natur maa tidligen have udövet en mægtig Indflydelse paa hans Sind og Tankegang, og da han efter Fuldendelsen af de tre förste Examina vendte tilbage til Hjemmet, studerede han ivrigen Naturvidenskaberne og især Omegnens Planter og Dyr, men ikkun med svagt Udbytte, da hans Forkundskaber vare ringe. I 1796 vendte han tilbage til Universitetet, og efterat han i nogle Aar havde studeret Theologien, ombyttede han dette Studium, som han ikke havde valgt af egen Tilböielighed, med Zoologie, Botanik og Mineralogie. Det var især *Vahls* Forelæsninger, der tiltrak ham, og han vidste at vinde denne store Botanikers Yndest i den Grad, at han gjorde det muligt for Reinhardt at anvende sin hele Tid paa naturhistoriske Studier.

I Sommeren 1804 fulgte han med nuværende Hofjægermester Brun, der især vilde studere Bjergværksvidenskaberne til Freiberg, hvor nu ogsaa Reinhardt fortrinsviis dyrkede Mineralogie og Geognosie, under Werner. Fra den Tid skriver sig den gjennemgribende Interesse for Geognosien, som han vedligeholdte hele sit Liv igjennem, og som gjorde ham skikket til kritisk at betragte denne Videnskab Udvikling selv længe efter at den havde taget en ganske anden Retning og et langt höiere Opsving end det, Werner havde antydet. Ved disse Kundskaber og denne Interesse blev han et Stöttepunkt for mig paa den Tid, da jeg först begyndte at bearbejde Danmarks Geognosie, og ydede mig en Opmuntring, som jeg altid med Taknemmelighed skal erindre. Han vedligeholdte denne Interesse til sin Död. Under sit Ophold i Freiberg levede Reinhardt paa en meget fortrolig Fod med *Henrik Steffens*, som lignende Studier havde fört til Europas berömteste Bjergacademie. Senere kastede Livets forskjellige Retninger dem langt fra hinanden, baade i deres indvortes og udvortes Forhold.

Den sidste Deel af sit Ophold i Udlandet tilbragte Reinhardt i Paris, hvor *Cuvier* havde en afgjørende Indflydelse paa hans Arbejders

specielle Retning og hans hele Aandsudvikling, og han forblev endnu længe efter i litterair Forbindelse med den berømte franske Lærde.

Omendskjönt Zoologien nu var blevet hans Hovedfag, vedligeholdt han sin Interesse for Geognosien; og den nye Retning, som Cuviers sammenlignende anatomiske Undersøgelser begyndte at give Geognosien, greb ham allerede i den Tid. Jeg mener hermed Cuviers Undersøgelser over Levningerne af høiere Dyrarter, som findes i Steenbruddene i Omegnen af Paris. Ved en heldig Forening af et genialt Blik og en meget nøiagtig Kundskab til de høiere Dyrs Knoglebygning havde denne store Naturforsker seet sig istand til af de Fossilier, som Steenbruddene leverede, at udvikle Dyrenes hele Bygning, deres Levemaade, og deraf igjen de klimatiske, tildeels ogsaa de geographiske Forhold, som i en for længe siden forsvunden Tid havde hersket i hine Egne. Endskjönt det var først efter den Tid, Reinhardt havde forladt Paris, at Cuviers Hovedværk over denne Gjenstand udkom (1812), og skjönt det var endnu langt senere, at den store Indflydelse gjorde sig gjældende, som disse Opdagelser maatte have paa Geognosien: ligger dog her Grunden til den vedvarende Interesse, hvormed Reinhardt bearbejdede dette fælleds Omraade for Geognosie og Zoologie. Med stor Iver og et alvorligt Studium fulgte han senere Owens mærkværdige Undersøgelser, og det kan neppe feile, at den Begeistring, som R. følte for denne Retning i Videnskaben, har havt sin Indflydelse paa hans Vens og Discipels Dr. Lunds senere Arbeider. Vi erindre alle, med hvilken Glæde han altid meddeelte Selskabet Underretning om Lunds vigtige Undersøgelser, med hvilken Iver han søgte at udbrede Resultaterne af disse Arbeider, med hvilken Tilfredsstillning han modtog Efterretningen om enhver Anerkjendelse, der blev vor udmærkede Landsmand til Deel.

I Danmark er det kun de yngste Formationer, eller Lag, der ere dannede i den nuværende Jordperiode, som ved de Levninger af Pattedyr, de indeholde, kunne give Anledning til lignende Undersøgelser; men næsten Alt, hvad vi vide om disse Forhold, skyldes vi vor afdøde Collega. I vore Törvemoser finder man forholdsvis hyppigen Horn og Cranier af Elsdyret, og den første Afhandling, som R. læste efterat være optaget som Medlem af det kongelige Videnskabernes Selskab, beviste, at vort Lands fossile Elsdyr hverken i Form eller Størrelse har afvejet fra det endnu levende. Sjeldnere indeholde disse Törvemoser Hovedet, undertiden dog hele Skelettet af en meget

stor Art af Oxe, der ansees for at være Stamdyret til vort tamme Qvæg (*Bos taurus fesus* Cuv.). Reinhardt har ved Sammenligning af vore fossile Oxecranier med Craniumet af en stor Tyr af den tamme Race søgt at stadfæste denne Mening, men ogsaa henviist paa væsentlige Forskjelligheder især med Hensyn til Størrelsen. Han var endvidere den første, der viste, at der findes Rensdyrlevninger i Danmark, og det Kongelige Museum besidder et Rensdyrhorn fra Grevskabet Bregentved, som var den første hos os opdagede Levning af denne nordiske Dyrart*). Senere er et andet Exemplar fra Bornholm givet til Universitets-Museet, og det er derved bleven endnu sandsynligere, at dette Dyr i ældre Tider virkelig har levet hos os.

I Efteraaret 1806, efter en Fraværelse af 5 Aar, vendte R. tilbage til Kjöbenhavn, hvor han begyndte sin Virksomhed i Statens Tjeneste med en Ansættelse ved det Kongelige Naturhistoriske Museum, og i 1809 aabnede han her sit første Cursus af zoologiske Forelæsninger. I disse Aar beskæftigede han sig meget med Insecterne, hvortil den nærmeste Anledning var, at den af det Kongelige Museum kjöbte Sehested-Lundske Insectsamling var kommen under hans Varetægt. En Deel af hans Undersøgelser i denne Materie er nedlagt i et Indbydelsesskrift til hans første Forelæsning, som handler om *Insecternes Respiration*. Senere da det Kongelige Museum blev saa betydeligt udvidet, da hans Post som Overinspecteur optog hans Tid, og Forretninger ved Universitetet beskæftigede ham meget, opgav han den selvstændige Bearbejdelse af Insecterne og næsten alle lavere Dyr; men med stor Velvillie gav han Bidrag til andre Forskeres Arbejder i denne Retning, hvorfor Wiedemann, Meigen, Erichson og Flere have offentligent ydet ham deres velfortjente Tak.

Det Kongelige Museum var, for en stor Deel ved hans ivrige Bestræbelser, blevet betydeligt udvidet; især havde han med Forkjærlighed samlet de høiere Dyrarter. I 1829 blev han udnævnt til Museets Overinspecteur og Secretair ved dets Direction, og saavel hans hidtilværende Virksomhed, som denne hans nuværende Stilling ved Museet, satte ham i mangfoldige Forbindelser med Embedsmændene i de nordlige danske Lande Grönland, Island og Færøerne. Han erkjendte meget snart, at disse Landes faunistiske Producter maatte afgive et rigt Materiale for Bytteforbindelser imellem de Kjöbenhavnske Museer og Udlandets Sam-

*) Jvf. Videnskabernes Selskabs Oversigt fra 31 Mai 1833 til 31 Mai 1834; og Samme fra 31 Mai 1836 til 31 Mai 1837.

linger; og forsömte ikke at benytte denne Kilde. Nu blev ogsaa disse nordlige Landets Fauna en Yndlingsgjenstand for hans Studium; den væsentligste Deel af den videnskabelige Arv, som han vilde efterlade den tilkommende Slægt, skulde være en Bearbejdelse af Grönlands Fauna, navnlig for de höiere Dyr; og med stor Omhu og utrættelig Iver havde han saaledes bragt et rigt Materiale sammen, der skulde tjene som Grundlag for hans litteraire Arbejder. Hans mange Embedsforretninger og hans i de senere Aar nedbrudte Helbred hindrede, og hans Död afbröd dette Foretagende, hvoraf dog meget værdifulde Brudstykker findes i Videnskabernes Selskabs Skrifter, og i Oversigterne over dets Forhandlinger. Fra 1822 indtil hans Död har han leveret mange, snart kortere, snart længere Bidrag, hvori han har angivet nye Arter af Slægterne *Sylvia* (1822), *Spinax* og *Raja* (1824), *Cottus*, *Triglops*, *Gasterosteus* (1830), *Gymnelis* (1832), *Lycodes* og *Bythites* (1834), *Clinus*, *Scopelus* og *Motella* (1835), *Paralepis*, *Microstomus*, *Cottus*, (1839), *Stomias* (1842), af disse ere Slægterne *Triglops*, *Lycodes* og *Bythites* opstillede af ham selv, og antagne af senere ichthyologiske Forfattere. Foruden disse aldeles nye Arter har han efterviist flere bekjendte som nye for den grönlandske Fauna, og kritisk gennemgaaet ældre allerede af Fabricius angivne Arter. Dernæst har han leveret ikke faa vigtige Bidrag til vor Kundskab om de höiere Dyrs især Fiskenes, geographiske Udbredelse, en Gjenstand, hvormed han længe og med Forkjærlighed sysselsatte sig.

Ikke længe efter at Reinhardt havde begyndt at holde zoologiske Forelæsninger, blev han ansat som Lector, og kort efter som Professor i Zoologien ved Universitetet. Dette blev hans vigtigste Virkekreds; han var en höitbegavet Lærer, der med stor Klarhed udfoldede sin rige Kundskabskat, og vidste at overdrage den Kjærlighed, hvormed han omfattede sin Videnskab, ogsaa paa sine Tilhørere. Især vakte hans Forelæsninger over den sammenlignende Anatomie stor Interesse, og Mange glæde sig over den Retning i deres Studier, som han ved sine Forelæsninger har bestemt. I disse Forhold kjendte han ligesaalidet, som i sin Forfattervirksomhed, til den sneverhjertede Egenkjærlighed, der betragter en Opdagelse som tabt, naar man ikke faaer Æren som Opdager, og ikke kjender nogen anden Lön for sine Arbejder end den, der tillfyder igjennem Andres Mening. Ofte meddeelte han i sine Forelæsninger lagttagelser

og Anskuelse, som vare ham eiendommelige, og længe efter fandt hans Tilhørere, at Andre paa Ny havde gjort Opdagelser, som de allerede havde i deres Hefter fra Reinhardts Foredrag. Mange fortræffelige Bemærkninger af ham ere imidlertid deels tabte, deels saaledes tilbageholdte, at de først seent have kunnet yttre nogen Indflydelse paa Videnskaben; og man har ofte klaget over, at vi have saa faa skriftlige Arbejder fra Reinhardts Haand. Jeg vil ikke billige, mindre rose vor afdøde Collegas Ulyst til at optræde som Forfatter; men det maa erindres, at han sildig var kommen i en Stilling, der fordrer en saadan Virksomhed; heller ikke drev Forfængelighed ham til at søge denne Art af Hæder; og Kritikens ikke altid retfærdige Dom berørte ham stærkere, end man kunde have ønsket. Men man skriver ikke blot med Blæk paa Papir, man skriver ogsaa med Begeistringens varme levende Ord i Tilhørernes Aand. Saaledes skrev Reinhardt, og længe ville taknemmelige Disciple mindes hans Tale.

Til denne Retning af hans Virksomhed for den sammenlignende Anatomie høre nogle Afhandlinger, som han læste i Videnskabernes Selskab; saasom „om Venernes Gang i Fiskenes Svømmeblære“, „om Venerne i Fuglenes Binyrer“, „om Udvidelsen af Iris hos *Anguilla acutirostris*“, og, i Forbindelse med hans Søn Cand. J. Reinhardt, „om Giftkjertlen hos en Slange i Guinea.“ Endvidere maa her endnu anføres hans fortjenstfulde Uundersøgelse i et Universitets-Program „over 5 i det Kongelige Museum opbevarede Dyr-Mumier.“

I sine almindelige zoologiske Forelæsninger var han til enhver Tid fuldkommen Herre over sin Videnskab i dens daværende Udstrækning; han dvælede gjerne og med Forkjærlighed ved de mere almindelige physiologiske og fysisk-geographiske Forhold. I denne R.'s kraftfuldeste Periode tog han ogsaa Deel i flere litteraire Foretagender; han var Medudgiver af Tidsskriftet for Naturvidenskaberne, og Medlem af Redactionen for Maanedsskriftet for Litteratur.

Reinhardt fandt ikke blot Anerkjendelse hos sine Tilhørere; men Autoriteterne erkjendte hans Fortjenester som Docent og hans store Erfaring som Lærer. Efter Opfordring holdt han Forelæsninger for de Forst-Studerende, og var Medlem af Forstexaminations-Commissionen. Han tog Deel i de Forhandlinger, som fandt Sted i Anledning af

Reorganisationen af Veterinairkolen i 1837 og 1838, og holdt i en Række af Aar Forelæsninger ved den polytechniske Lærestalt.

Siden 1820 var han Medlem af dette lærde Selskab, og deltog meget flittig i dets Arbejder og Møder. Han var Medlem af Kassecommissionen, og da Selskabet udnævnte en Commission til at undersøge et Conglomerat af meget ny Dannelse, som fandtes i Havnen ved Helsingör, tog han Deel i dens Arbejder og i Beretningen om Undersøgelsen.

Kongen erkjendte hans Værd; i Aaret 1829 blev han udnævnt til Ridder af Dannebrog, 1836 til Dannebrogsmænd, og i 1839 fik han Titel af Etatsraad.

Reinhardt var en Hædersmand i Ordets skjønneste Betydning; han var strengt redelig, ikke blot i Livets daglige Sysler, men imod Videnskaben og imod sig selv; og han foretog og skrev sikkert aldrig noget, om hvis Sandhed han ikke var fuldkommen overbevist. Han havde en stor Interesse og Kjærlighed for den yngre Slægt, og raadede og hjalp hvor han kunde; ja selv efterat en smertefuld Sygdom i en Række af Aar havde nedbrudt hans Helbred, og hans tidligere muntre Sind var tabt under Lidelser, fulgte han endnu med livelig Deeltagelse yngre Mænds Stræben og Fremskridt.

I Aaret 1814 ægtede Reinhardt Fröken N. Hammelef, en Datterdatter af den beröimte Proczler Pontoppidan. Hun döde allerede i Aaret 1831 og efterlod een Sön og tre Döttre, der nu ogsaa begræde Tabet af en meget kjærlig og omhyggelig Fader. Reinhardt döde den 31te October 1845 i sit 68de Aar.

Selskabet modtog följende Skrifter:

Nieuwe Verhandlungen der eersten Klasse van het Koniglijk-nederlandsche Institut van Wetenschappen, Letterkunde en schoone Kunsten te Amsterdam. 11 D. 12 D. 1 H. 4. 1845 & 1846.

Het Institut of Verslagen en mededeelingen uitgegeven door de vier Klassen van het Koniglijk-nederlandsche Institut &c. 1844. 3 & 4. 1845. 1. 2. & 3. 8.

Warneemingen over de onlangs geherscht hebbende Zieckte der Aardappelen door G. Vrolick. Amsterdam 1845. 8.